

Analýza nákladovosti dlouhodobé péče o lidi s handicapem

Kateřina Černá¹

1 Úvod

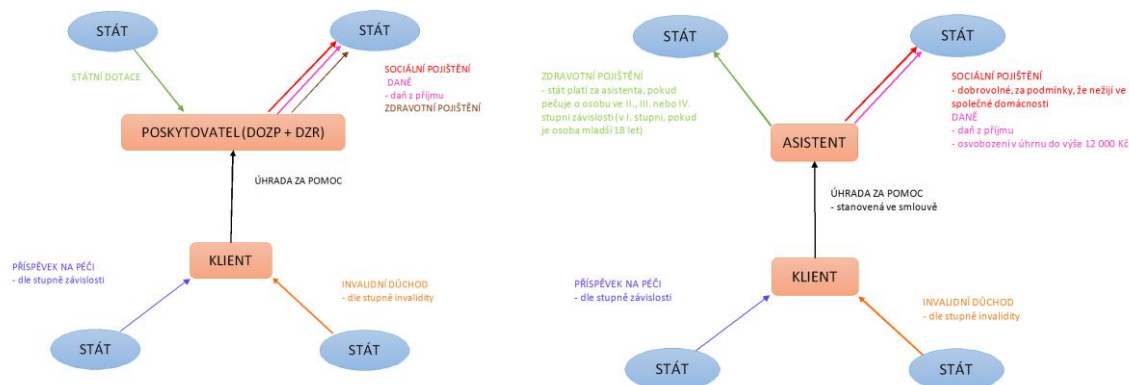
Obecně je zdravotní postižení určitá odchylka ve zdravotním stavu člověka, která ho určitým způsobem a v určité míře omezuje v nějaké činnosti (pohyb, kvalita života či uplatnění ve společnosti). Dle šetření Českého statistického úřadu (2014) je v České republice z celkového počtu 10 516 125 obyvatel přesně 1 077 673 osob se zdravotním postižením (jedná se o 10,25 % obyvatel).

Osoby se zdravotním postižením jsou velmi významnou částí společnosti a vyžadují mimořádnou pozornost ze strany státu. Od roku 2007 probíhá v České republice proces transformace sociálních služeb a jednou z jeho složek je institut asistenta sociální péče. Cílem tohoto procesu je transformace ústavní sociální péče na koordinovanou síť služeb umožňující osobám se zdravotním postižením žít v přirozené komunitě.

Cílem diplomové práce je rozbor a porovnání nákladů a výnosů jednotlivých poskytovatelů dlouhodobé péče o osoby s duševním a mentálním handicapem. Jako zástupce ústavní péče byly zvoleny tři poskytovatelé sociální pobytové péče (domov pro osoby se zdravotním postižením nebo domov se zvláštním režimem). Jako zástupce přirozené komunitní péče byl vybrán institut asistenta sociální péče, který je však relativně nový, a proto nejsou zatím dostupné relevantní informace, ze kterých by bylo možné při analýze vycházet. Proto byl vytvořen model asistenta sociální péče, kde bylo využito obecně dostupných informací, na základě kterých byl proveden odhad nákladů a výnosů.

2 Modely finančních toků srovnávaných institutů

Hlavním cílem této diplomové práce je porovnání nákladovosti poskytovatele sociálních pobytových služeb (dále jen „poskytovatel“) a asistenta sociální péče (dále jen „asistent“).

Obrázek 1: Model finančních toků porovnávaných poskytovatelů

¹ Studentka navazujícího studijního programu Aplikované vědy a informatika, obor Finanční informatika a statistika, specializace Finanční informatika, e-mail: sedak@students.zcu.cz

Mezi hlavní odlišnosti patří právní forma, neboť poskytovatel je vždy právnická osoba a naopak asistent je fyzická osoba starší 18 let a nesmí péči poskytovat jako podnikatel. Další odlišností je financování ze strany státu. Poskytovatelům náleží účelově určené dotace ze státního rozpočtu, kdežto asistent nemůže o tyto dotace žádat. Jako jakýsi ekvivalent této dotace, lze považovat hrazení zdravotního pojištění za asistenta ze státního rozpočtu. Dále je rozdíl také v počtu klientů, kterým je možno péči nabídnout, který vyplývá z povahy obou institutů. Hlavní výhodou asistenta je individuální přístup ke klientovi a výhody z něj vyplývající. Model finančních toků poskytovatele a asistenta je graficky znázorněn na obr. 1.

3 Srovnání poskytovatelů sociální péče z hlediska jejich nákladovosti

Na základě dostupných dat byla provedena analýza nákladů a výnosů tří zvolených poskytovatelů (označení P1 – P3) z účetních uzávěrek pro jednotlivé roky. Pro rozbor nákladů a výnosů asistenta byly modelovány čtyři varianty a to tak, že asistent pečuje o tři až šest klientů. Náklady a výnosy asistenta byly odhadovány na základě údajů získaných z Českého statistického úřadu a vycházely z platné právní úpravy.

	P1(2013)	P2(2013)	P3(2014)	A3	A4	A5	A6
Výnosy státu							
ZP zaměstnanci/asistent	662.16	487.13	1 216.14	655.33	491.50	393.20	327.67
SP zaměstnanci	956.45	703.63	1 756.65	-	-	-	-
daň z příjmu FO	2 207.19	1 623.76	4 053.81	1 000.00	1 050.00	960.00	900.00
ZP zaměstnavatelem	1 324.31	974.25	2 432.29	-	-	-	-
SP zaměstnavatelem	3 678.65	2 706.26	6 756.35	-	-	-	-
ostatní pojištění	273.09	172.67	270.25	-	-	-	-
daň PO	0.31	16.06	0.00	-	-	-	-
Náklady státu							
dotace	12 677.42	6 419.88	29 335.85	-	-	-	-
ZP zaplacené státem	-	-	-	281.67	211.25	169.00	140.83
Výnosy – náklady	-3 575.27	263.88	-12 850.35	1 373.25	1 330.25	1 184.20	1 086.83

Tabulka 1: Měsíční bilance toků poskytovatelů (P1-P3) a asistentů (A3-A6) na klienta

Z výše uvedené tabulky 1 je zřejmé, že péče asistenta je pro stát méně nákladná než péče poskytovatelů. Pro všechny modelové situace asistenta je měsíční „zisk“² státu na jednoho klienta v rozmezí 1 086 Kč a 1 373 Kč. Poskytovatel 2 je pro stát lehce ziskový, což je způsobeno nízkou dotací ze strany státu. Naopak poskytovatelé 1 a 3 jsou pro stát ztrátoví v řádech tisíců. Tento výsledek je způsobem hlavně tím, že v případě služeb asistenta odpadá státu zákonná povinnost poskytování dotací poskytovatelům.

Literatura

Český statistický úřad, 2014. *Výběrové šetření zdravotně postižených osob -2013, kód: 260006 – 14*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-zdravotne-postizenych-osob-2013-qacmwuvwsb>

Šedivá, K., 2015. *Dlouhodobá péče o lidi s duševním a mentálním handicapem*. Diplomová práce. ZČU, Plzeň.

² Ziskovost je zde chápána jako stav, kdy náklady státu jsou nižší než jeho výnosy (zdroje financování).